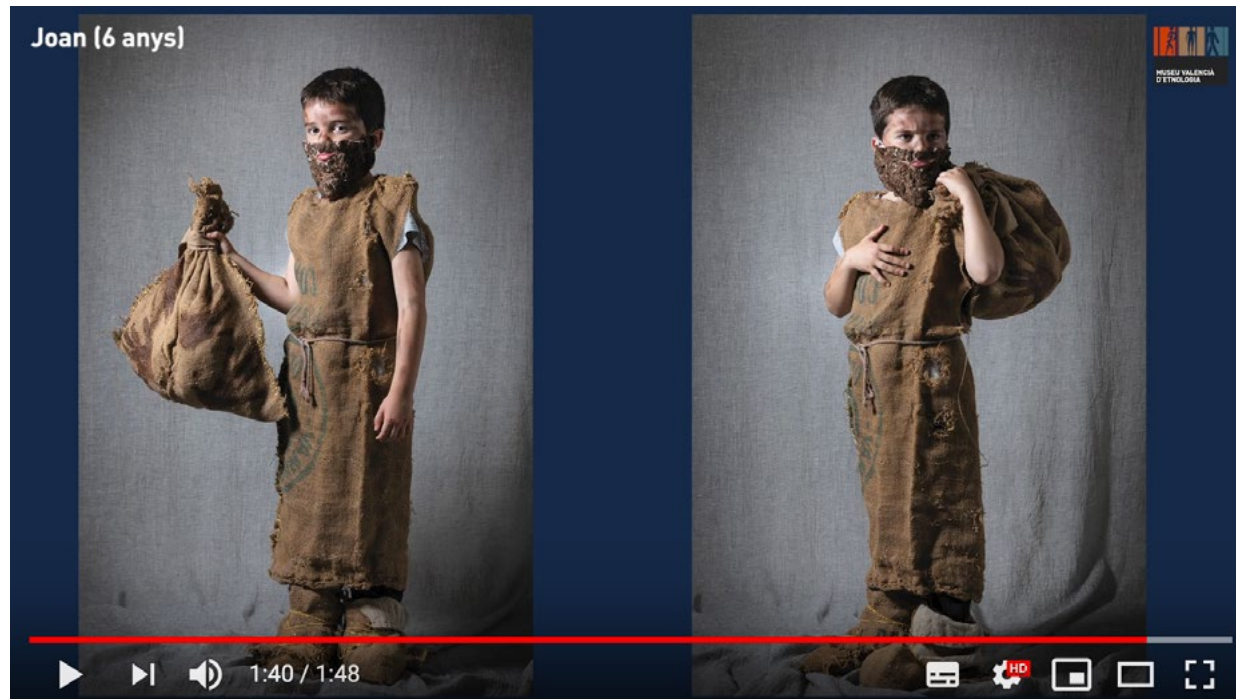


Espanta la por!

Per Tots Sants,
monstres valencians

Material per a l'alumnat del 1r cicle de l'Etapa de Primària:

Totes les fitxes de treball que es presenten a continuació permeten dur a terme la proposta seguint les directrius de l'equip docent que l'ha elaborat o ser una base inicial per a un desenvolupament flexible per part de cada mestre/a. Respectem l'autonomia docent de cada professional i alhora recordem que tot aquest material està elaborat seguint les directrius metodològiques basades en el document que completa aquesta Proposta Didàctica, la Guia del Professorat. En dit document es concreta l'encaix curricular, el marc justificatiu del projecte educatiu i els materials complementaris que es poden emprar per a ampliar la posada en marxa d'aquesta proposta. Iniciem les activitats de cada nivell educatiu amb un conte i una cançó.



Vols convertir-te en l'home del sac? En este vídeo t'ensenyem, pas a pas, com fer-te la teua disfressa. [Punxa ací](#)

Espanta la por!

ETAPA: 1er DE PRIMÀRIA

Carla la malcriada

Ara que va vinga el tomb a l'esquena d'aquell home, ara que sent l'olor que li fa tant de fàstic, ara que quasi no pot respirar tancada allí dins, que nota com el cor li batega intensament per la incertesa, perquè se sent tancada, ara sí que té més por que no n'ha tingut mai.

Mai no havia imaginat com se sentiria una persona amb les mans lligades amb una corda, ni amb la boca tapada amb un mocador tot brut i que no et deixa parlar, ni amb les cames encollides sense poder estirar-les durant tant de temps. Temps? Ja no sap

Carla la malcriada

quan de temps du dins d'aquell sac, a tombs a l'esquena d'aquell desconegut que se l'ha enduta.

I sa mare? Sa mare l'ha deixada anar. Però com ha pogut passar això? Total, ella sols volia fetge de bou.

—Mare, mare, mare! Jo vull fetge de bou triquilitrou que ni pica ni cou!

—Però no veus que això no pot ser, que el bou no és nostre!

—Però mare, mare, mare! Jo vull fetge de bou triquilitrou que ni pica ni cou!

Carla la malcriada

—No t'encabotes Carla, que això no pot ser, que el bou és d'aquell home i ha de vindre a per ell.

I ella, com sabia que si plorava una miqueta, bé, plorava..., millor dit, si feia com que plorava, de seguida li arrancava el que volia a sa mare, doncs començà amb el teatret, que encara que tenia sis anys a ella li eixia molt bé això de posar-se a actuar.

—Mare, mare, mare! Jo vull fetge de bou, que jo vull fetge de bou, fetge de bou triquilitrou que ni pica ni

Carla la malcriada

cou! —Començà ploriquejant

—Però Carla, no sigues cabuda, com hem de matar el bou si no és nostre!

—Maaaaaare, maaaaaare, maaaaaare! Uaaaaaa!
Uaaaaaa! Uaaaaaa! Jo vull fetge de bou, vull fetge de bou, vull fetge de bou triquilitrou que ni pica ni cou!

—No sigues tossuda, Carla! Que això no pot ser! Que farem un desastre!

Aleshores provà amb allò que mai no li fallava!

Carla la malcriada

—Uaaaaaaaaaaaaa! Uaaaaaaaaaaaa! Uaaaaaaaaaaaa! Doncs ja no et vull! Eres una mala mare! Amb una sola filla que tens! I jo que sempre estic malalteta! Mira! Ja tinc mal de cap! Ai! Ai! Ai! Em marege! Crec que m'estic desmaiant! Ai! Ai! Ai!

La mare, ja suant, acorralada, patint, es va veure de nou en un problema, i com que no volia contradir la voluntat de la pobileteta de la casa, a la fi, va accedir. Va fer el cor fort i va matar el bou per a traure-li el fetge.

Carla la malcriada

Amb el pressentiment que allò comportaria un desastre, va fregir el fetge amb una mica de romaní, un pessic de sal i, quan el va posar al plat, el va regar amb el millor oli d'oliva que tenia a casa.

—Espere que t'agrade —va dir deixant el plat amb desgana damunt la taula.

Carla en tallà un trosset, estava tendre, tan tendre que no necessitava ni el ganivet; amb tan sols la forqueta el pogué trossejar i de seguida se n'endugué un tros a

Carla la malcriada

la boca, el mastegà a poc a poc mentre la mare se la mirava amb recel, impacient per veure si finalment li agradava a la filla, que en tastar-lo va dir...

—Uuuuummmm! Que bo! Quin gustet més bo de paella dels diumenges!

Quea! No té ella bona ganeta! Ara sí que ha xalat, sí! Però quan ha vingut l'home i ha començat a demanar:

—El bou o la xiqueta, la xiqueta o el bou, el bou o la

Carla la malcriada

xiqueta, alguna de les dues coses m'has de donar!

Com havia de saber ella que aquell home duia tot el dia eixint-se'n amb la seua? Ell se sentia com el més afortunat del món, pensava que en ell es complia la dita «té ventura qui se la procura», i clar, es posà fort, convençut que si s'emportava la xiqueta podria traure'n bon partit. I tornà...

—El bou o la xiqueta, la xiqueta o el bou, el bou o la xiqueta, alguna de les dues coses m'has de donar!

Carla la malcriada

El cas és que de bon de matí el viatger s'havia trobat un cigró, del cigró s'havia fet amb una gallina, de la gallina amb un porc, del porc amb un bou, i ara podia tindre, en lloc del bou, una xiqueta i qui sap per què més la podria bescanviar. Així que, com tretze en són tretze, es va mantindre en la seua postura i a la fi la mare va acceptar que s'enduguera la xiqueta perquè el bou estava mort i, per descomptat, no se'l podia endur.

—Ja ho diuen, ja! Mare d'un fill sol, mare de dol! —
es repetia la mare plorant per casa mentre esperava

Carla la malcriada

l'arribada del pare de Carla.

—Uaaaa! Muuuuummm! Uaaaaa! Què deu ser de la filleta del meu cor? —es deia i es recontradeia mentre passejava pel menjador amunt i avall vinga el gemec i vinga el plor.

Però mira com són les coses que a la fi Carla encara tingué sort.

S'havia quedat mig adormida pel sotrac d'anar dins d'aquell sac, o perquè quasi no podia respirar, o per

Carla la malcriada

l'ansietat que sentia de la por de no saber cap on anava ni què li passaria. Quan es va despertar va sentir una oloreta molt bona. De seguida la va reconèixer, era l'olor de les coquetes de sagí, de les coques de panses i nous, del pa acabat de coure, de segur que estava en un forn.

Començà a moure's dins del sac fins que el va fer tombar. La fornera, que ho va veure, es va esglaiar:
—Ai! Quico! Aquell sac s'ha mogut! Què deu haver-hi dins? Què ens ha deixat aquell foraster mentre deia

Carla la malcriada

que anava a fer un encàrrec?

—Ara de seguida ho sabrem.

—Ves amb compte, xe! A veure si és un gat serval i se't tira damunt o ens fa una desgràcia ací al forn.

En obrir el sac van veure que dins hi havia una xiqueta i, quan la van traure i li van llevar els mocadors que li tapaven els ulls i la boca, la fornera pegà un crit:

—Carla! Filla meua! Però si eres tu! Què fas dins del sac?

La xiqueta havia anat a parar al forn dels seus oncles,

Carla la malcriada

que vivien al poble del costat. A ella li havia semblat que feia dies que estava dins del sac, però aquell home sols havia caminat durant un parell d'hores. Ara veia la sort de cara i, després de plorar una estona al braç de sa tia, li contà tota la història.

I així va ser com el seu oncle, el forner, va decidir prendre-li el pèl a aquell foraster. Van agafar una gerra menuda amb aigua i uns cudols perquè pesara prou i pensara que dins portava la xiqueta, la van embolicar amb draps i la va posar dins del sac, i quan

Carla la malcriada

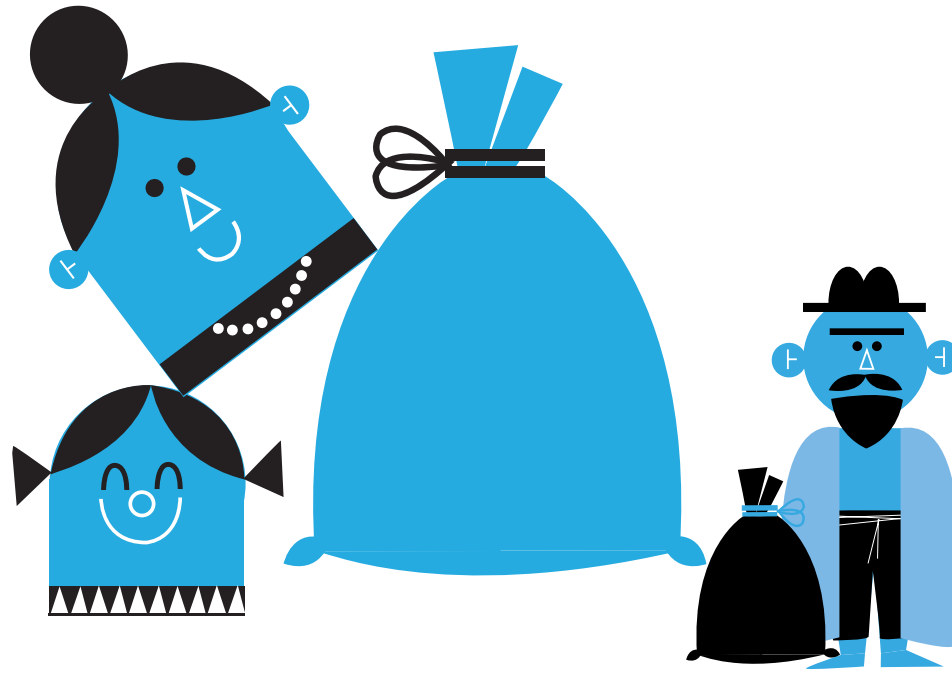
aquell home va tornar a recollir els seus estris ells feren com si res, perquè ja havien posat sana i estalvia la seua neboda, que ja anava camí de sa casa amb sa mare, que havia vingut a buscar-la.

I així va ser com aquell foraster va comprovar que «l'avarícia al sac li fa forat», quan caminant de nit per la muntanya, pensant quants diners trauria per vendre la xiqueta en algun mas o en alguna casa de camp, va entropessar amb una pedra, i en caure la gerra es va trencar i va descobrir que estava més net

Carla la malcriada

que al començament del dia, perquè ja no tenia ni el cigró, ni la gallina, ni el porc, ni el bou, ni la xiqueta. Tan sols li quedava un sac esgarrat amb una gerra trencada.

I conte contat, per la ximenera se n'ha anat volant.



Llegenda de Jack el del fanalet

Diuen i conten que fa molts molts anys hi havia un home que era molt poc treballador i li agradava molt jugar a cartes mentre es feia tastets de vi a la taverna. Quan havia de treballar al camp es gitava davall de les pomeres a dormir i així es passava el dia.

Una nit, mentre jugava la seua partida, va aparéixer un foraster que es va asseure a jugar amb Jack. Després d'una estona, Jack havia guanyat totes les mans i aquest li va dir que si es jugava la següent partida ell pagaria l'última ronda, però Jack l'hauria d'acompanyar.

Llegenda de Jack el del fanalet

Com que Jack era un malpensat no se'n va refiar i abans de la partida li va dir:

—Ni que tu fores el dimoni!

—Tu mateix ho has dit —respongué el foraster.

Aleshores Jack va mostrar la seua astúcia i li va dir:

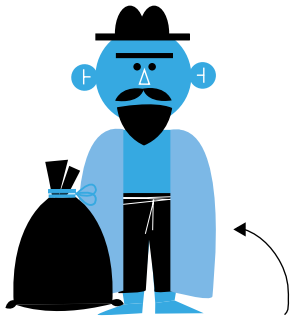
—Si eres el dimoni et podràs convertir en una moneda amb la qual pagaré la partida, si tu perds. Seràs capaç?

Quan el dimoni es va convertir en una moneda Jack el va enganyar i, en comptes de pagar, se la va guardar

Llegenda de Jack el del fanalet

dins del seu sarró, on també duia una creu de plata que va invalidar la màgia del dimoni. I així va ser com Jack el va enganyar aquell dia i encara un altra vegada més.

Per això diuen i conten que després, quan va morir, ni va poder anar al cel per haver sigut rei, ni a l'infern per haver enganyat el dimoni. I és per això que diuen que es passeja a les nits il·luminant els camins amb una carabasseta on du una brasa encesa, i si te'l trobes ves amb compte que no et faça una malifeta.



punta i escolta

L'home del sac

Joan B. Boïls

El ci - gró o la ga - lli - na, la ga - lli - na o el ci -

gró, el ci - gró o la ga - lli - na, ai - xò m'hau - ràs de do - nar.

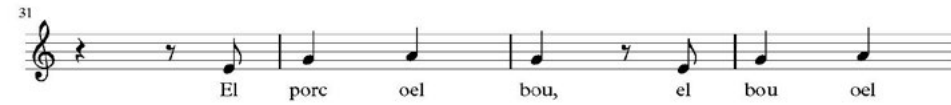
La ga - lli - na o el por - quet, el por - quet o la ga - lli - na, la ga -

lli - na o el por - quet, ai - xò m'hau - ràs de do - nar.

Ai! Quin poc tre - llat! que té l'ho - me del sac,

no sa - ber que l'a - va - ri - cia dei - xael sar - ró fo - ra - dat.

31



El porc oel bou, el bou oel

Musical notation for line 31: Treble clef, 2/4 time signature. The melody consists of quarter notes and eighth notes with rests. The lyrics are: El porc oel bou, el bou oel.

35



porc, el porc oel bou, ai - xò m'hau-ràs de do - nar.

Musical notation for line 35: Treble clef, 2/4 time signature. The melody consists of quarter notes and eighth notes. The lyrics are: porc, el porc oel bou, ai - xò m'hau-ràs de do - nar.

40



El bou o la xi - que - ta, la xi - que - ta o el

Musical notation for line 40: Treble clef, 2/4 time signature. The melody consists of quarter notes and eighth notes. The lyrics are: El bou o la xi - que - ta, la xi - que - ta o el.

44



bou, el bou o la xi - que - ta, ai - xò m'hau-ràs de do - nar.

Musical notation for line 44: Treble clef, 2/4 time signature. The melody consists of quarter notes and eighth notes. The lyrics are: bou, el bou o la xi - que - ta, ai - xò m'hau-ràs de do - nar.

49



Ai! Quin poc tre - llat! que té l'ho - me del sac,

Musical notation for line 49: Treble clef, 2/4 time signature. The melody consists of quarter notes and eighth notes. The lyrics are: Ai! Quin poc tre - llat! que té l'ho - me del sac,

53



no sa - ber que l'a - va - rí - cia dei - xael sar - ró fo - ra - dat.

Musical notation for line 53: Treble clef, 2/4 time signature. The melody consists of quarter notes and eighth notes. The lyrics are: no sa - ber que l'a - va - rí - cia dei - xael sar - ró fo - ra - dat.

61



Fet - ge de bou tri - qui - li - trou que ni pi - ca ni cou.

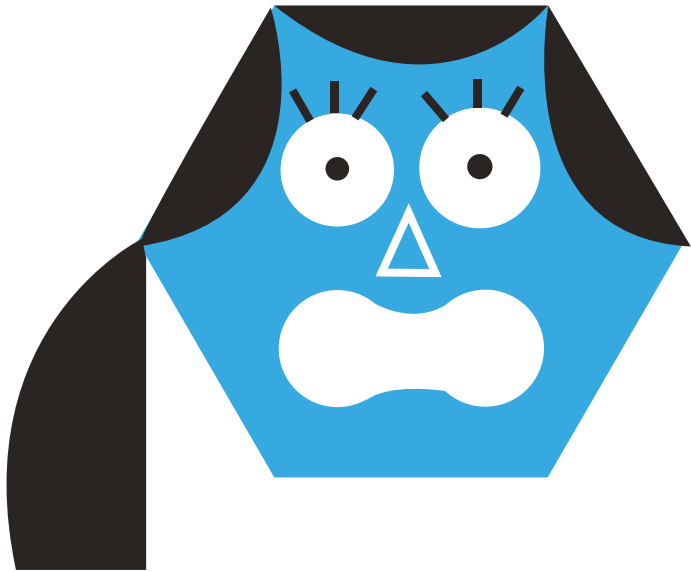
Musical notation for line 61: Treble clef, 2/4 time signature. The melody consists of quarter notes and eighth notes, with triplets indicated by a '3' above the notes. The lyrics are: Fet - ge de bou tri - qui - li - trou que ni pi - ca ni cou.

Espanta la por!

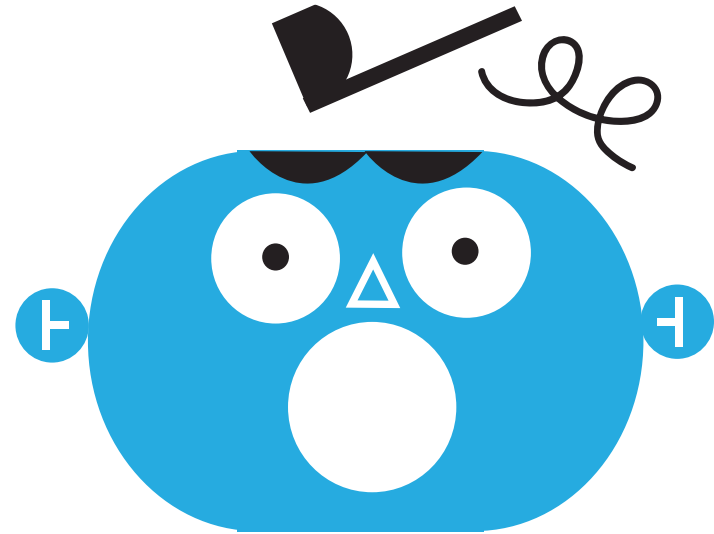
ETAPA: 1er DE PRIMÀRIA

Nom: _____

Cognoms: _____



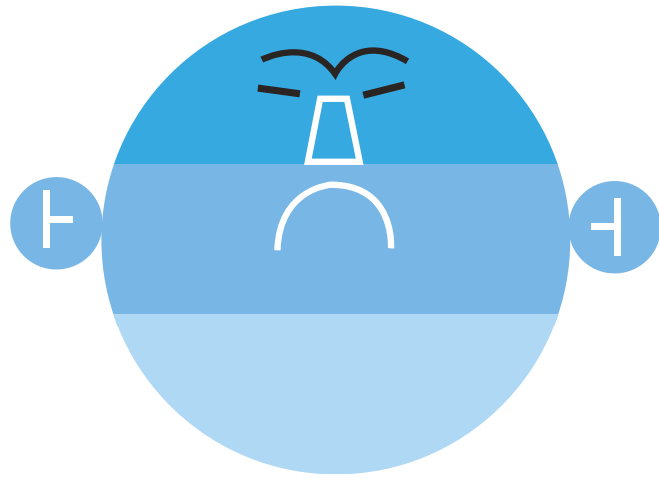
por



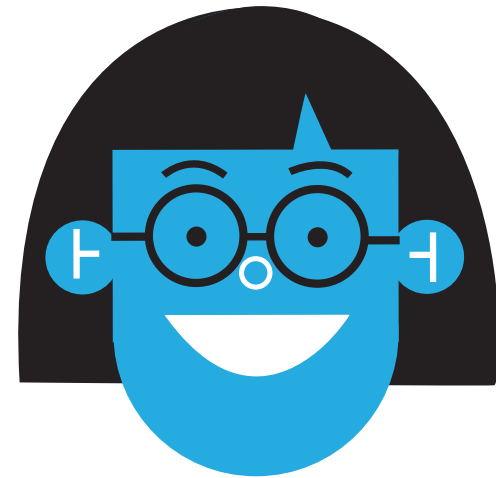
sorpresa

Nom: _____

Cognoms: _____



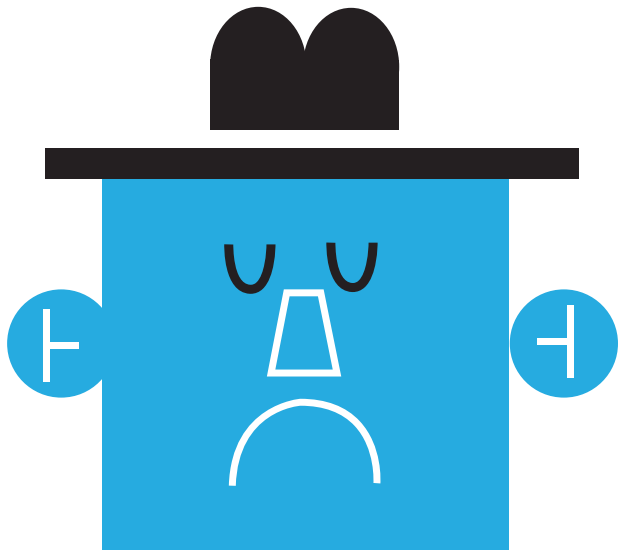
ràbia



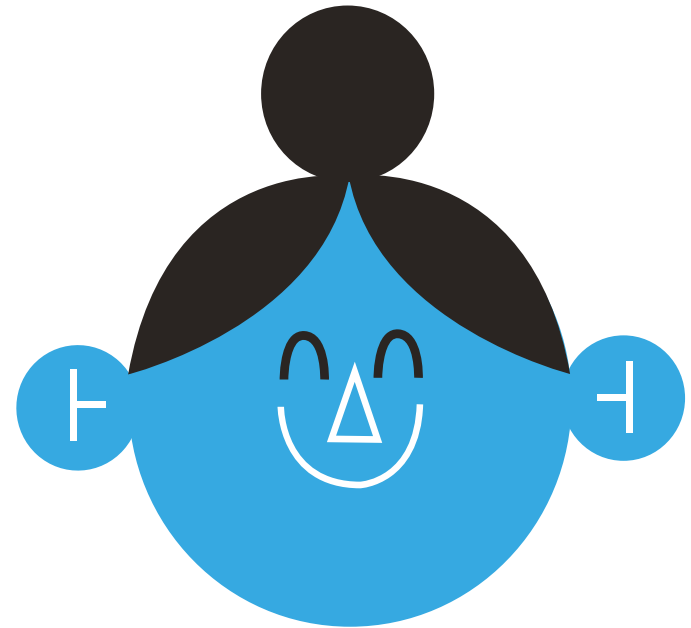
alegria

Nom: _____

Cognoms: _____



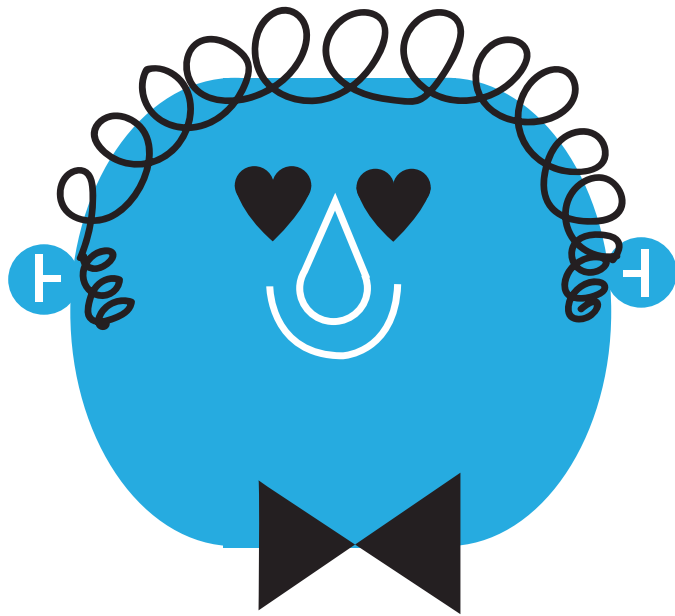
tristesa



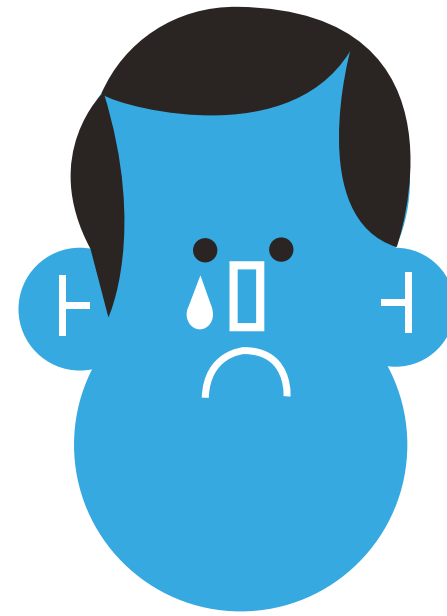
felicitat

Nom: _____

Cognoms: _____



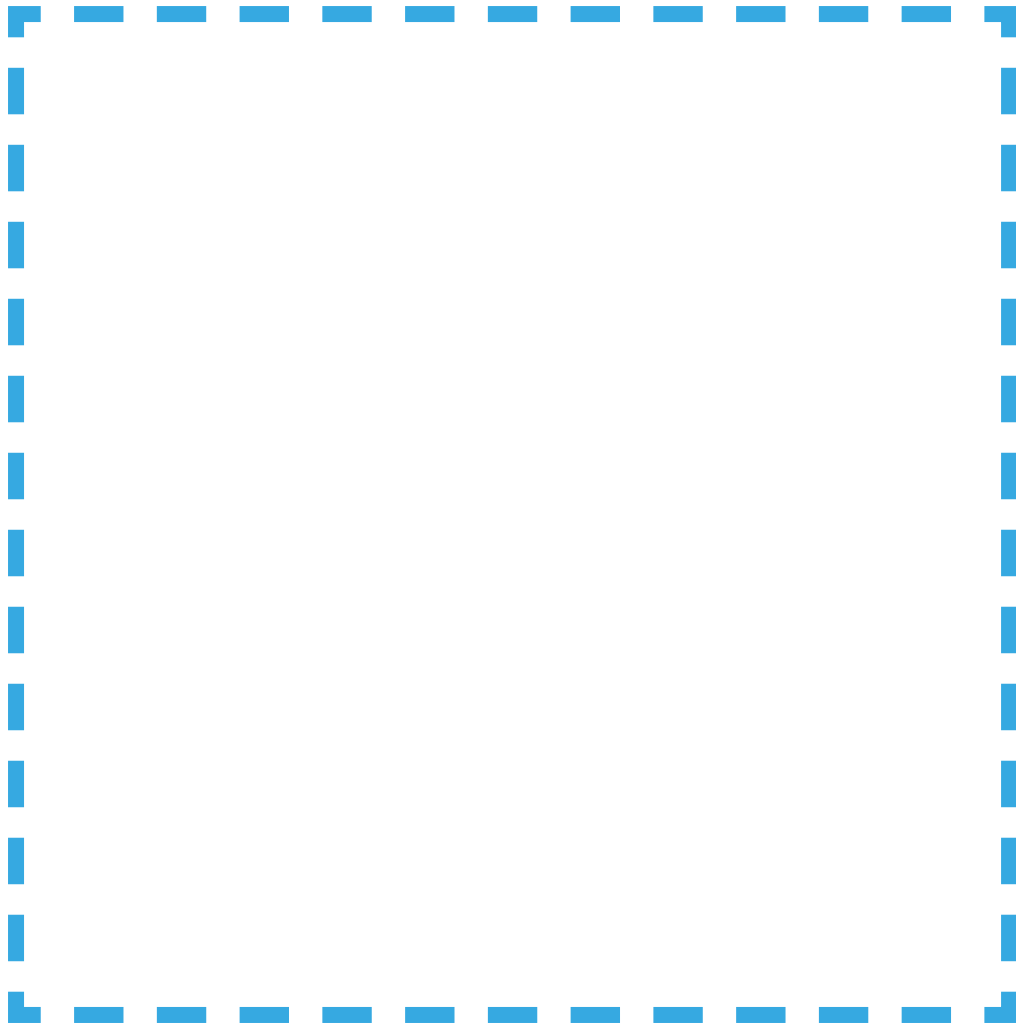
amor



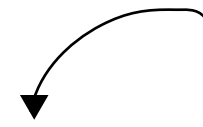
pena

Nom: _____

Cognoms: _____

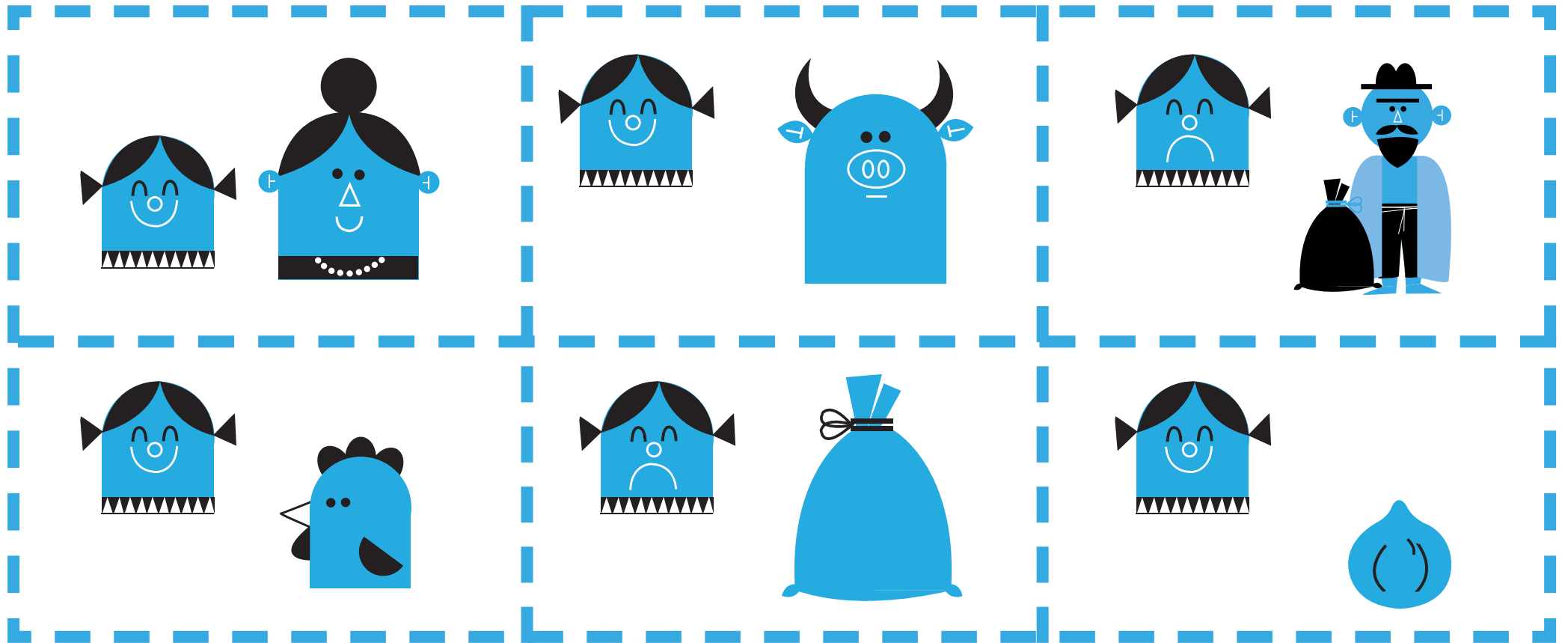


Dibuixa com em sent
jo ara mateix i escriu
el nom de l'emoció:

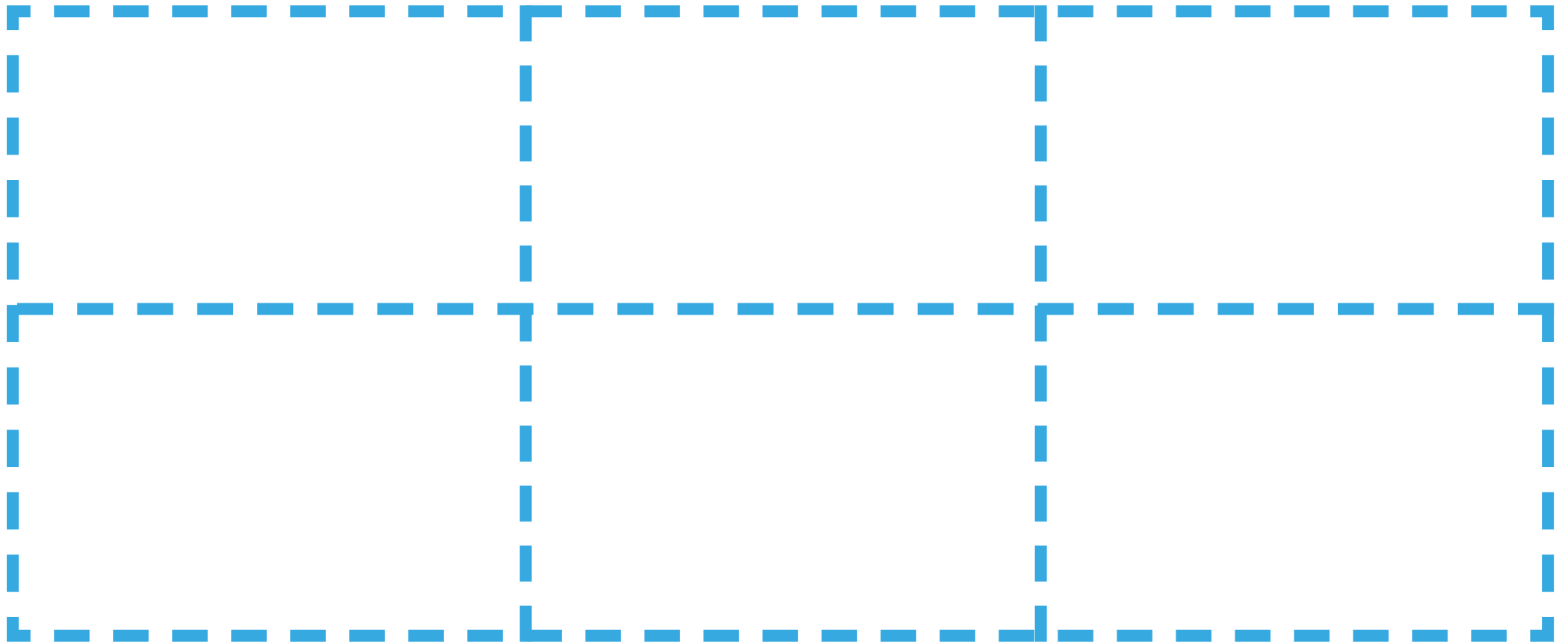


emoció

Nom: _____ Cognoms: _____



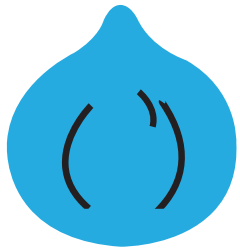
Nom: _____ Cognoms: _____



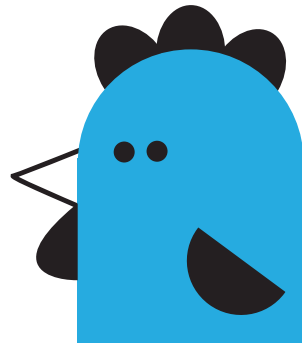
Apegue les vinyetes en els requadres de forma ordenada.

Nom: _____

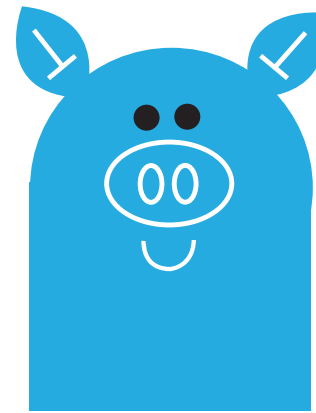
Cognoms: _____



cigró



gallina



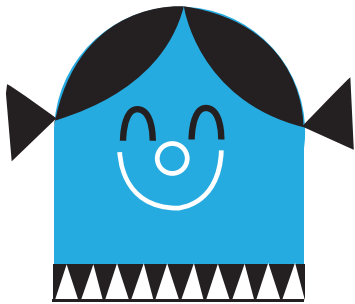
porc



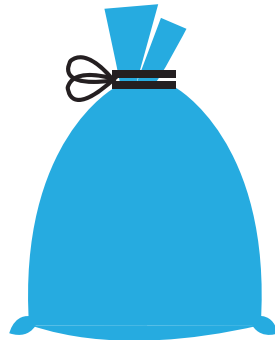
bou

Nom: _____

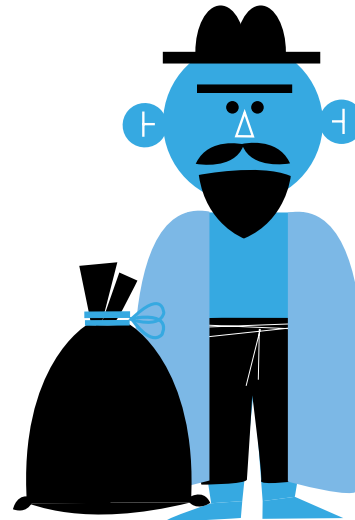
Cognoms: _____



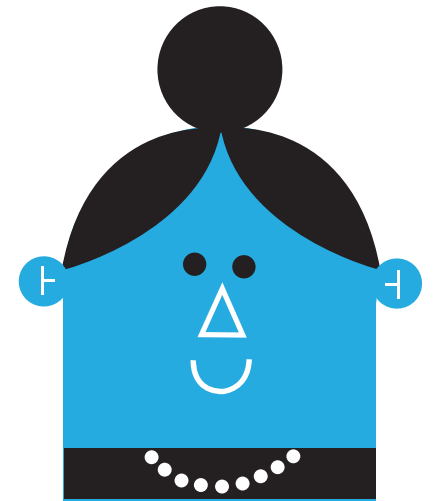
xiqueta



sac



home(del sac)



mare

Nom: _____ Cognoms: _____

Retalleu per la línia puntejada i ordeneu els mesos de l'any. Apequeu-los després en un full:

abril

febrer

octubre

juliol

maig

setembre

març

novembre

gener

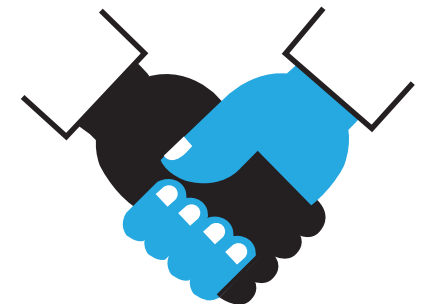
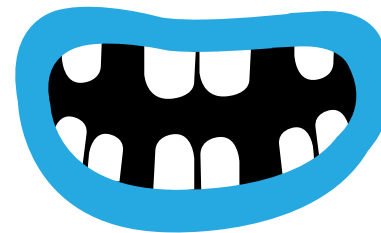
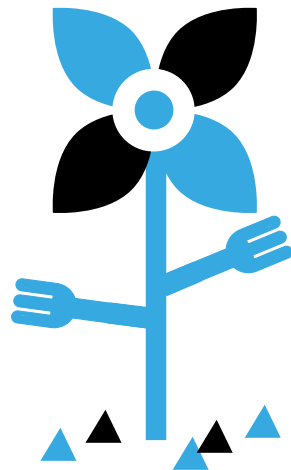
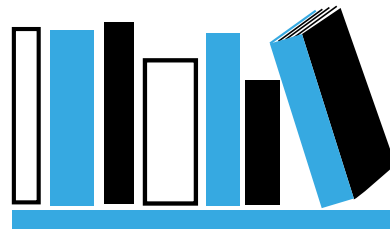
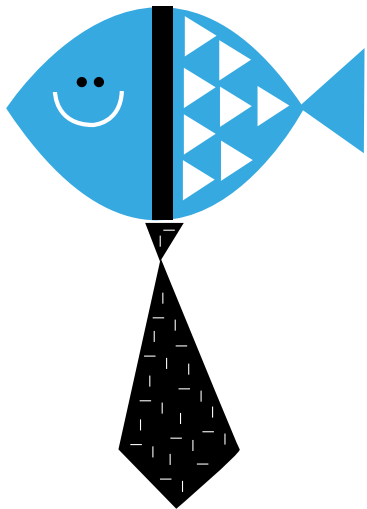
desembre

agost

juny

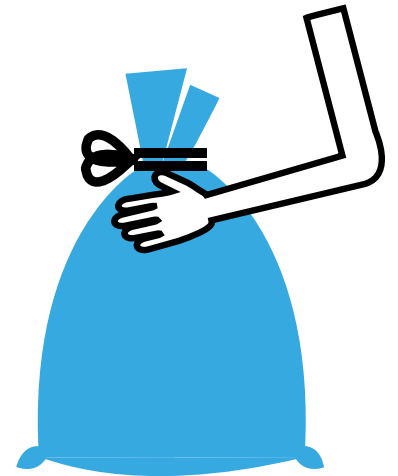
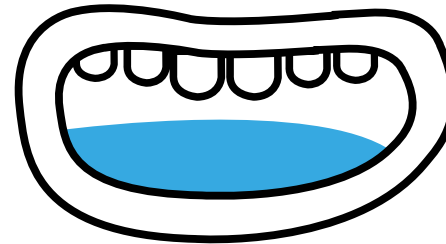
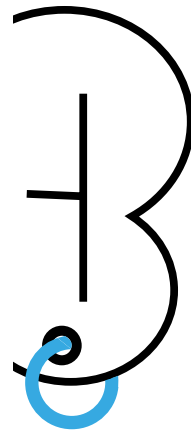
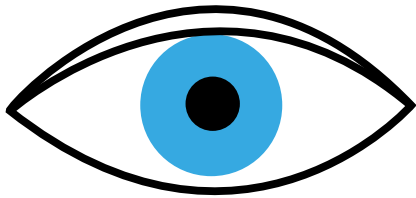
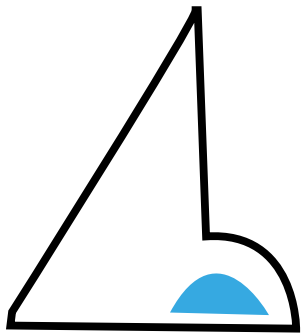
Nom: _____ Cognoms: _____

Encercleu les situacions possibles i ratlleu les impossibles



Nom: _____ Cognoms: _____

Relaciona cada un dels sentits amb el seu òrgan:



oïda

olfacte

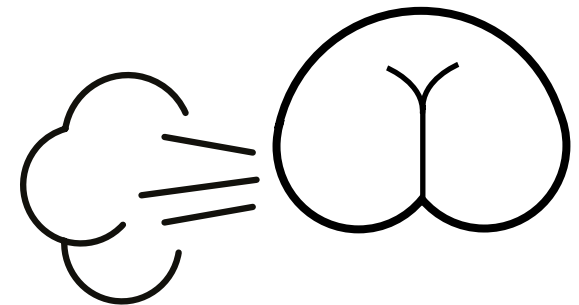
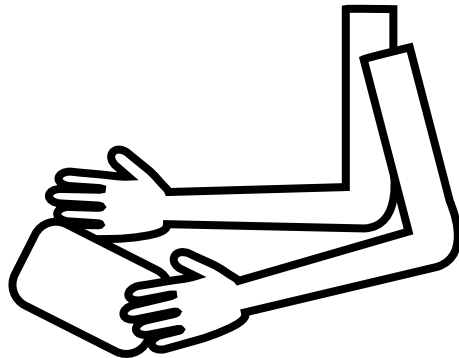
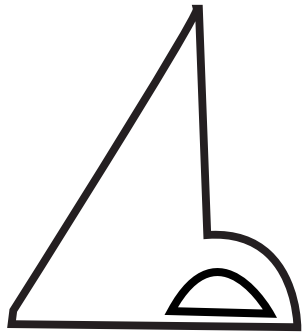
vista

tacte

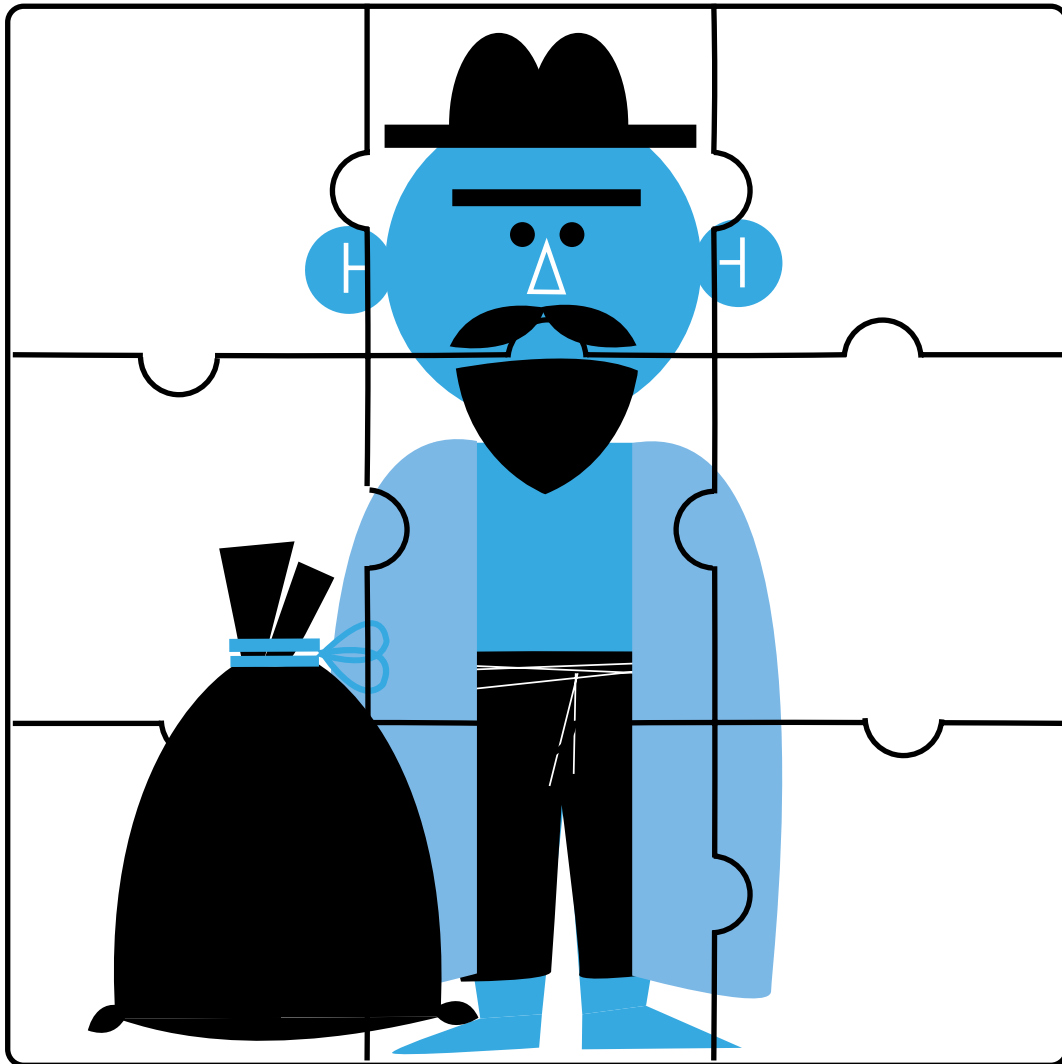
gust

Nom: _____ Cognoms: _____

Pinta els hàbits que siguen saludables:

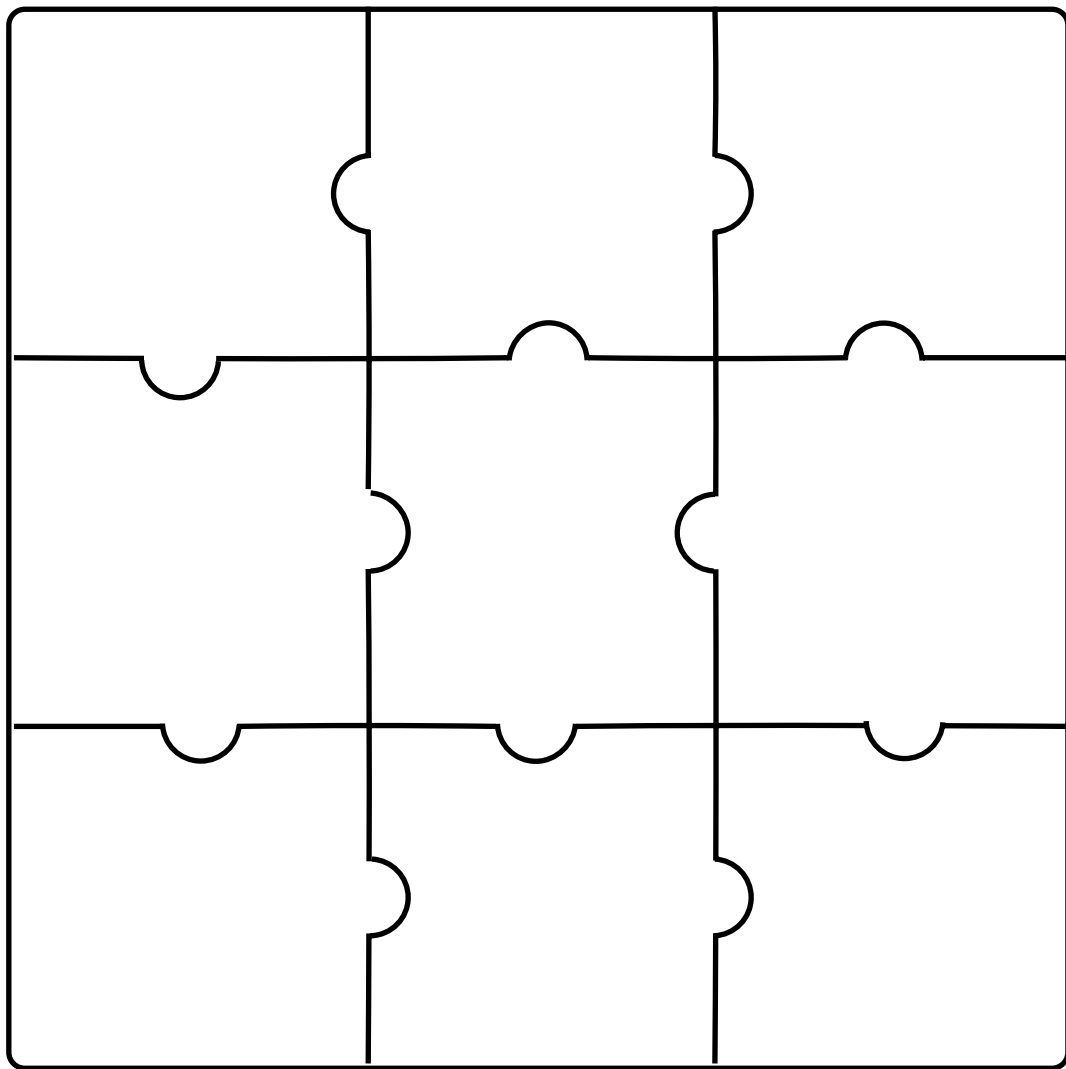


Nom: _____ Cognoms: _____



Retalla les peces
del puzzle

Nom: _____ Cognoms: _____

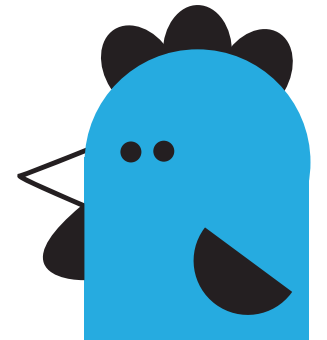
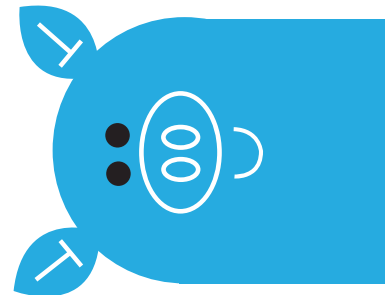
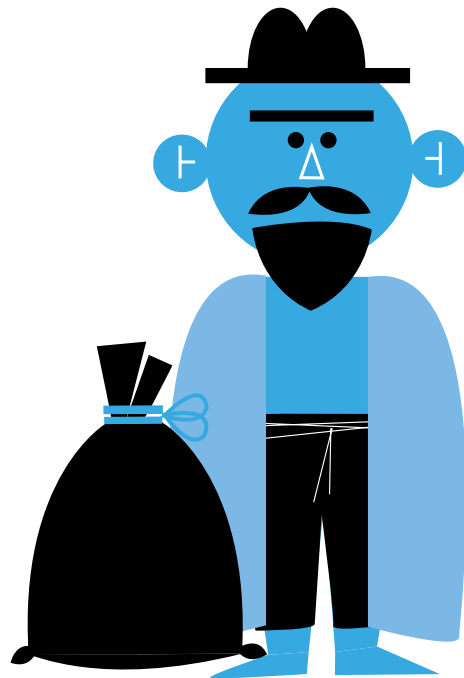
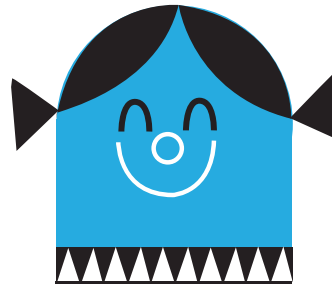
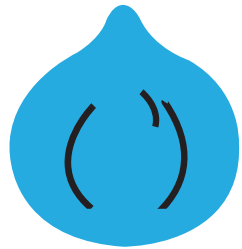


Apega les peces
correctament:

Comenta amb els
teus companys i
companyes com
és l'home del
sac...

Nom: _____ Cognoms: _____

Assenyala el camí que segueix l'home del sac:



The legend of Jack-O'-Lantern

They say and tell that many, many years ago there was a man who was very lazy. He liked to play cards while he was drinking wine in the tavern. When he had to work in the field, he laid down under the apple trees to sleep, so he wasted the day.

One night, while he was playing his game, a foreigner appeared and he sat down to play with Jack. After a while Jack had won all his hands. The foreigner said

The legend of Jack-Ō'-Lantern

that if Jack played the next game he would pay the last round but Jack should accompany him.

Jack did not trust and before the game he said:

- Are you the devil maybe?
- You said so yourself. – The foreigner replied.

Then Jack, who was very cunning, said:

-If you are the devil you can turn into a coin. Then I will use the coin to pay the game if you lose. Will you be able to?

The legend of Jack-O'-Lantern

When the devil turned into a coin Jack tricked him: instead of paying, Jack kept the coin inside his bag where he also had a silver cross that invalidated the magic of the devil. And so it was that Jack tricked him that day and after.

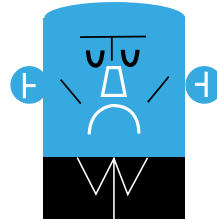
Therefore, they say and tell that later, when Jack died, he could not go to heaven, for having been evil, neither to hell for having tricked the devil. And that is why they say that Jack walks at night lighting the paths with a pumpkin and a burning coal inside it.

Be careful, if you find it! Do not make a misdeed.

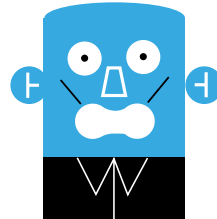
Name: _____ Surname: _____

Circle

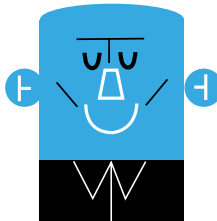
He is sad



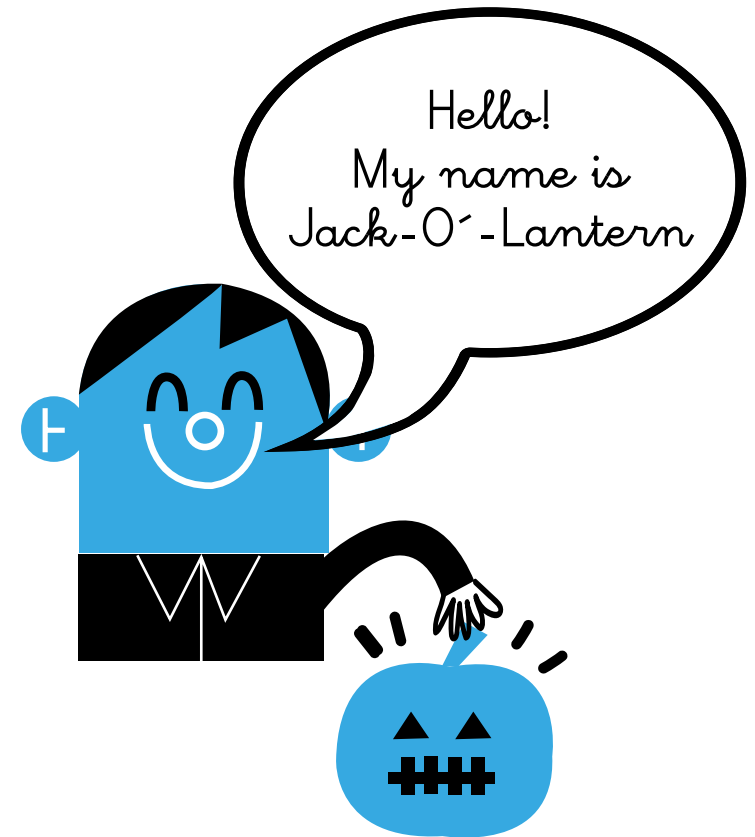
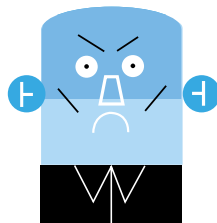
He is angry



He is happy

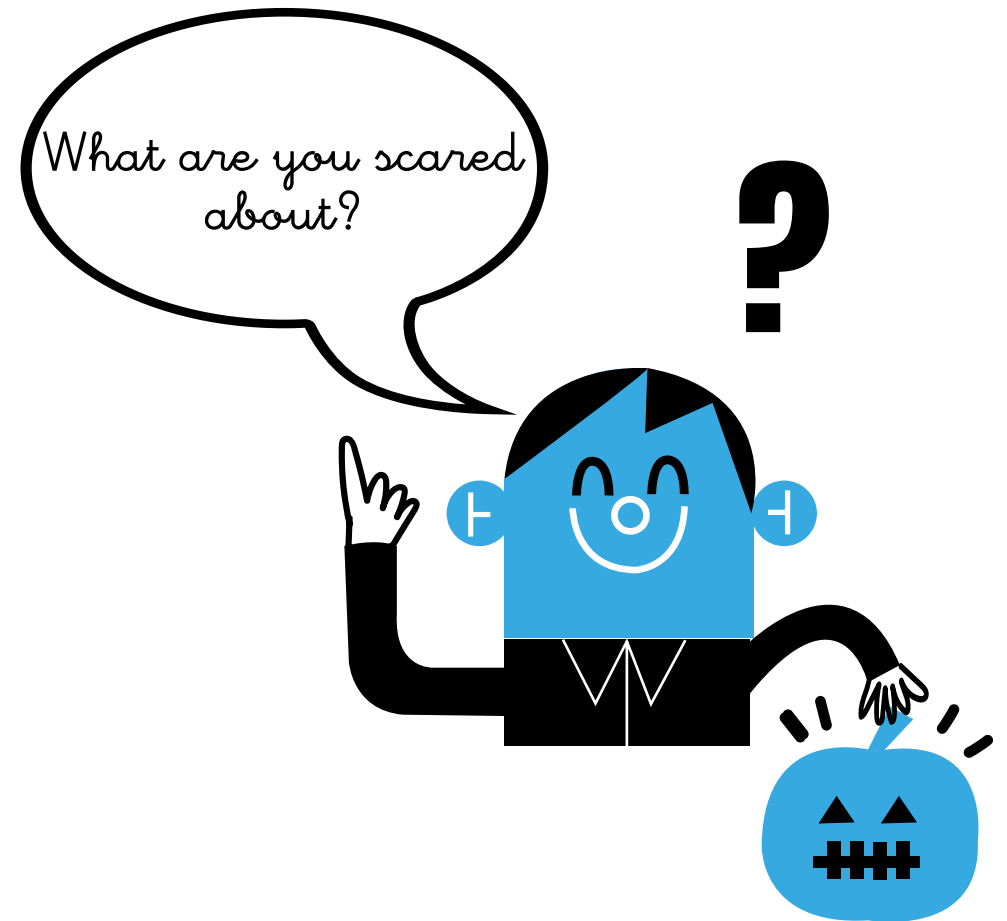
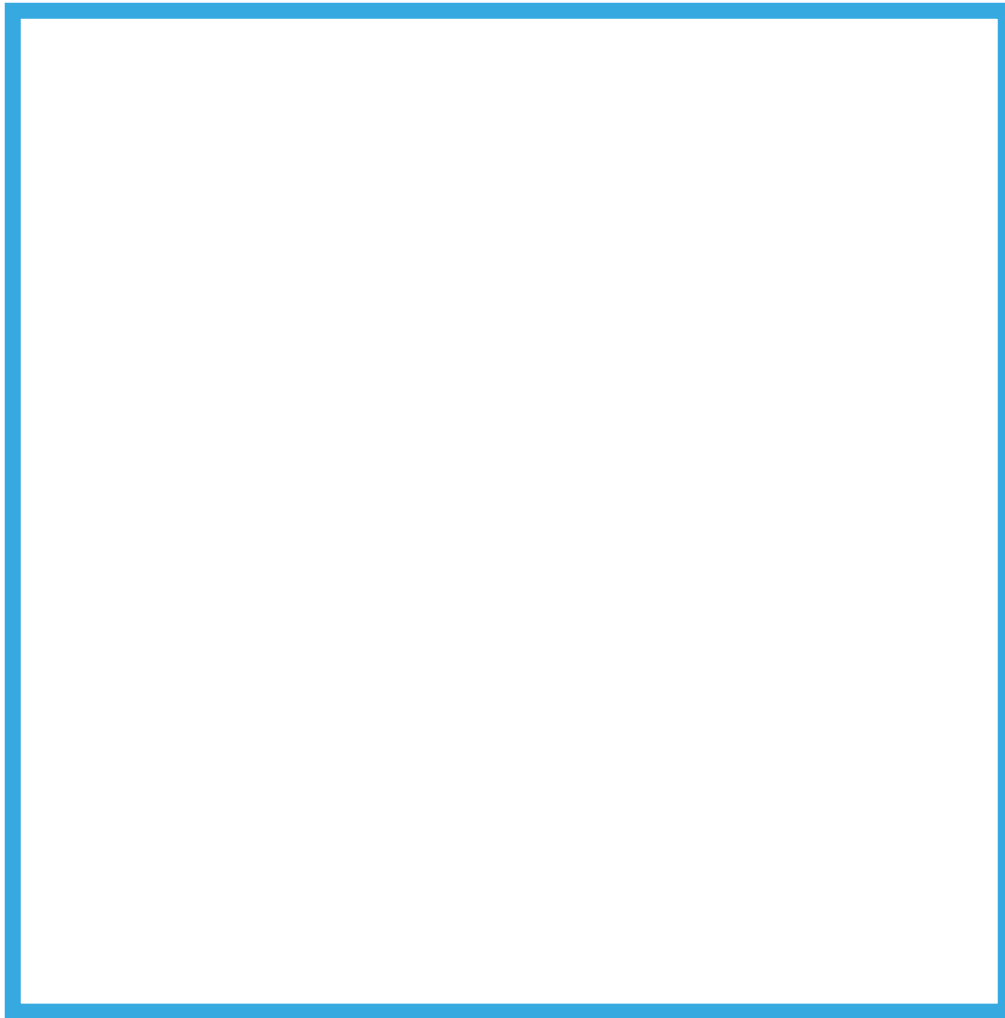


He is scared



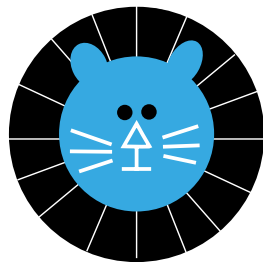
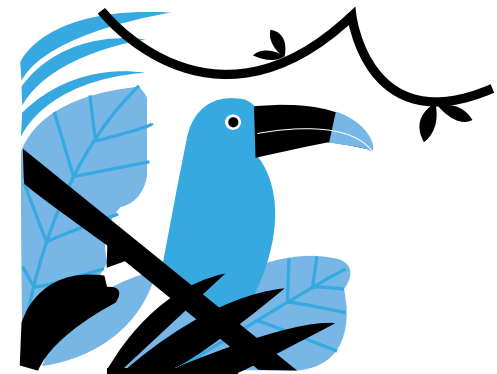
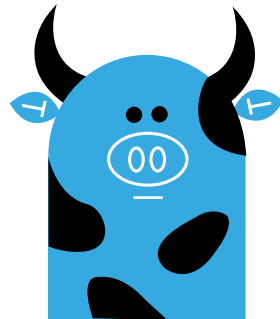
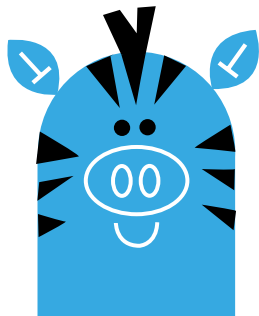
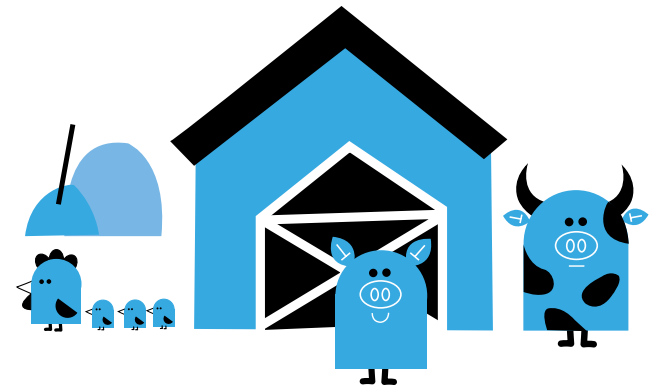
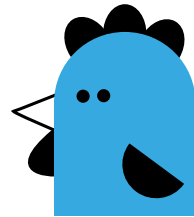
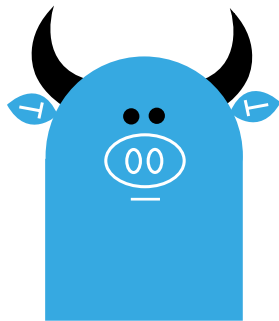
Name: _____ Surname: _____

Draw and paint



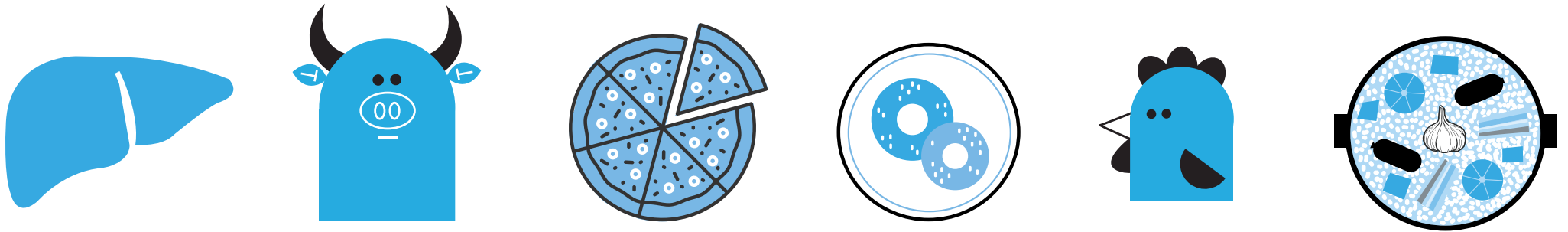
Name: _____ Surname: _____

Match

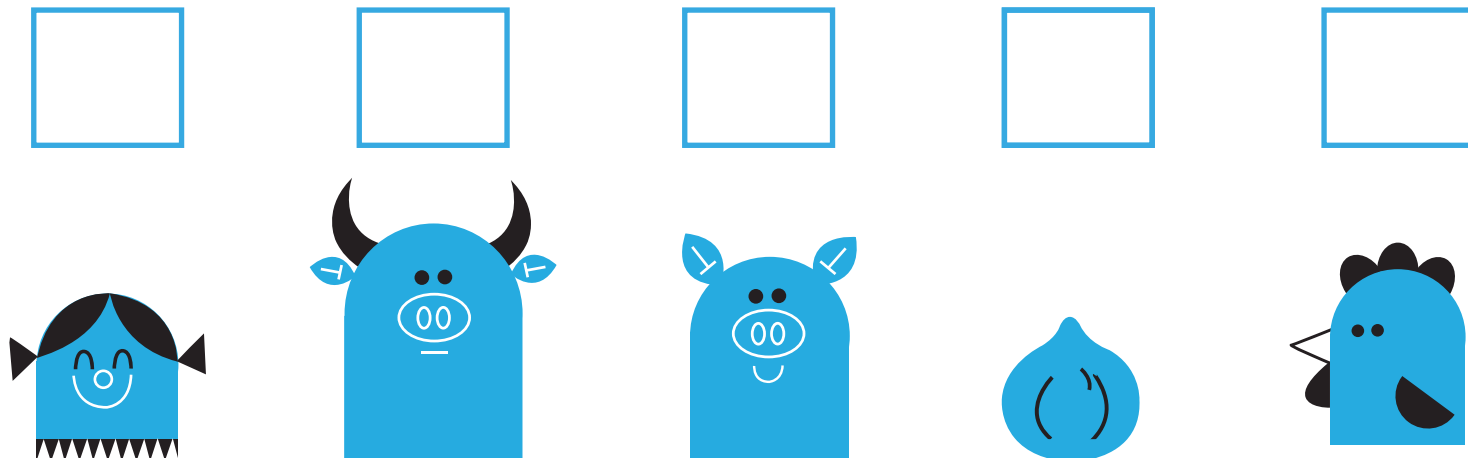


Name: _____ Surname: _____

Circle



Order



Nom: _____ Cognoms: _____

Està amagat a la taca? dins darrere, damunt? La taca és sols una part d'ell? Fes el teu propi monstre partint d'aquesta imatge.



Punxa ací i trobaràs més taques monstruoses

Espanta la por!

ETAPA: 1er DE PRIMÀRIA

Nom: _____

Cognoms: _____



Nom: _____ Cognoms: _____

T'ha agradat el conte de carla la malcriada?

Pinta tants cigrons  com t'haja agradat:

Gens

Poc

Bastant

Molt

Què has après al llarg d'aquesta setmana?

Espanta la por!

Espanta la por a l'escola

Proposta didàctica per a Infantil i Primària que recupera i actualitza la tradició de parlar de la por en arribar la festa de Tots Sants i del Dia de les Ànimes, alhora que ajuda els infants a conèixer més i millor l'imaginari terrorífic valencià, els seus vincles amb la cultura mediterrània i les relacions amb la festa del Halloween.

Edita:

L'ETNO. Museu Valencià d'Etnologia.

Depòsit legal: V-1371-2020

Director:

Francesc Tamarit

Unitat de Didàctica de L'ETNO. Museu Valencià d'Etnologia:

Francesc Cabañés i Ivana Puig.

Biblioteca - Centre de Documentació de L'ETNO. Museu Valencià d'Etnologia:

Amparo Pons, Sergio Baggetto i Carles Penya-Roja

Autoria dels continguts:

Direcció, coordinació i elaboració dels contes: Miquel Puig Cuadau

Etapa d'Infantil i àrea d'Anglès: Imma Ródenas Marco

1r i 2n de l'etapa de Primària: Eva Martínez Arnandis

3r i 4t de l'etapa de Primària: Maria Giner Martínez

5é i 6é de l'etapa de Primària, àrea de Música i arranjaments: Josep Tébar Sifre

Col·laboració en l'àrea d'Anglès: Mavi Albeldo Iborra i Leo Boix Tàpia

Correcció de textos:

Unitat de Normalització Lingüística de la Diputació de València.

Grafisme:

Il·lustracions: Lina Vila

Disseny i maquetació: Patricia Bolinches

L'ETNO, MUSEU VALENCIÀ D'ETNOLOGIA
C/Corona 36. 46003 València
Informació: 963 883 565
letno@dival.es
<http://www.letno.es>

Unitat de Didàctica:
didactica.etnologia@dival.es
96 388 35 78



Museu València d'Etnologia



@valenciaetno



[museu_valencia_etnologia](https://www.instagram.com/museu_valencia_etnologia)



[museuvalenciaetnologia](https://www.youtube.com/museuvalenciaetnologia)

Organitza



Col·laboren



COL·LEGI OFICIAL DE
BIBLIOTECARIS I DOCUMENTALISTES
DE LA COMUNITAT VALENCIANA